

Primele biblioteci din spațiul românesc

Cărți vechi provenite din fonduri mănăstirești aflate în colecțiile Bibliotecii Naționale a României

Colecția de carte veche românească din Biblioteca Națională a României are un caracter preponderent religios. Multe dintre volumele aflate în această colecție au fost utilizate pentru serviciul creștin, ele aparținând cândva unor biserici și mănăstiri precum Hurezi, Sâmbăta de Sus, Râmnic, Neamț, Viforâta, Iezer, Secu, Bistrița, Cernica etc. Acest fapt este atestat de însemnările manuscrise regăsite pe paginile tomurilor, ce oferă informații prețioase referitoare la proveniența și circulația exemplarelor, numele persoanelor care le-au dăruit bisericii, detalii privind prețul plătit pentru cumpărarea sau legarea cărților și, nu de puține ori, formule de blestem adresate celor care ar fi îndrăznit să le sustragă de la proprietarii de drept.

În continuare, sunt prezentate o serie de exemple de cărți păstrate în prezent în Colecțiile Speciale ale Bibliotecii Naționale a României, care au făcut parte anterior din unele dintre cele mai importante fonduri mănăstirești de pe teritoriul țării noastre.

Primele bibliotecii din spațiul românesc. Cărți vechi provenite din fonduri mănăstirești aflate în colecțiile Bibliotecii Naționale a României

Biblia adecă Dumnezeiasca Scriptură ale cei vechi și ale cei noao lege. București: În Scaunul Mitropoliei Bucureștilor, 1688.

Exemplarul a fost donat bisericii de la Sâmbăta de Sus de către domnitorul Constantin Brâncoveanu, după cum este menționat în mai multe însemnari manuscrise din cuprinsul cărții, unele întărite de pecetea domnitorului, în tuș roșu, având în centru corbul cu cruce, flancat de soare și luna nouă (p. 194, 308, 382, 446, 534, 733, 779, 812).

Creștinismul în România
Dumnezeiasca Biblie e dată de Constantin B. Voevod Țării Românești de pomană la
Biserica greco răsăriteană din Sâmbăta de Sus, precum să vede singur iscălit în 12 locuri cu pecetia lui
adecă la numărul fețelor foilor Nro. 1, 194, 308, 382, 446, 534, 610, 663, 691, 733, 779, 812.
Acestea adeverez eu subscrisul cetinduo din ceput și coneș la anul 1835. 5 decemb. Ioan Mardar

Însemnare marginală aflată la pagina 750:

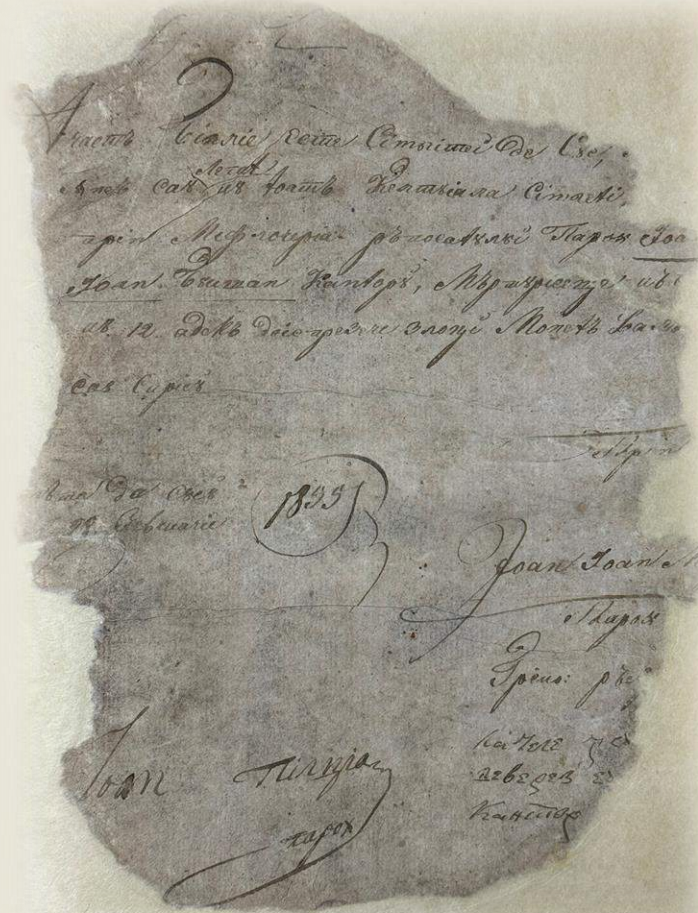
Să se știe că Dumnezeiasca Biblie e dată de Constantin B. Voevod Țării Românești de pomană la Biserica greco răsăriteană din Sâmbăta de Sus, precum să vede singur iscălit în 12 locuri cu pecetia lui adecă la numărul fețelor foilor Nro. 1, 194, 308, 382, 446, 534, 610, 663, 691, 733, 779, 812. Acestea adeverez eu subscrisul cetinduo din ceput și coneș la anul 1835. 5 decemb. Ioan Mardar.

Bibliia adecă Dumnezeiasca Scriptură ale cei vechi și ale cei noao leage. București: În Scaunul Mitropoliei Bucureștilor, 1688.

La sfârșitul cărții, pe un fragment de filă:

„Această biblie este Simbetei de Sus însă s-au legat cu toată cheltuiala Simbetii prin mijlocirea răposatului paroh Ioan Bucșan. Cantoru mărturisește că [...] 12 adecă doisprezece zloți monetă [...] Sâmbăta de Sus 1855”. Semnează Ioan M[...] Paroh, Ioan Pilția paroh și „[...] adeverez eu cantor [...]”
Legătura nu s-a păstrat, exemplarul având în prezent coperte simple din piele pe carton, realizate în timpul restaurării volumului.

Primele biblioteci din spațiul românesc. Cărți vechi provenite din fonduri mănăstirești aflate în colecțiile Bibliotecii Naționale a României

Primele biblioteci din spațiul românesc. Cărți vechi provenite din fonduri mănăstirești aflate în colecțiile Bibliotecii Naționale a României

ЛѢУСЬ ѿ ЛѢАРЬ КАРЕ СЛѢ ФѢКѢТЬ ЛОКѢРН
 ЛОРЬ ЧЕЛОРЬ ДЕСѢПТЬ БИРѢНЦА ЛѢН ДѢ АН
 ПНСѢХѢ, ПОРѢНЧН ЛА ПѢОАТЕ ПѢТЕРНАЕ ЛѢН
 ПЕДЕСТРИМЕ, ШН КѢЛѢРНАЕ СѢСѢ СТРѢН
 ГѢ, ШН ПРѢ КѢРѢСА АРѢСНОН ПѢРѢНЧѢ ЛѢЖНДѢСѢ СѢ
 ПОРННПѢ ПѢНЧѢ ЛА ЛОКѢРНАЕ ЧѢЛЕ ДѢПРѢ РАФАИИ ОУ
 ДѢ ЕРА ПѢБѢТѢРѢЦН ЧѢН ЧЕ ЕРА КѢ АНПѢСѢХѢ, ГѢРѢ
 ДѢСѢОПѢ СѢАРѢ КѢРЕЛЕ ГѢНДНДѢ АПАННН ВНКЛЕНІА
 ШН ЛѢЖНДѢ ДЕН ЧѢЛЕ ДЕМАННАННПѢ РѢЖНДѢНПѢ
 СѢПТЬ АСКѢЛПѢРѢ ЛѢН, ПѢТОЛОМЕЕЦН АРМЕ ЧѢЛЕ МА
 ПѢРН, СѢДѢСѢ НѢОПѢТѢ ЛА КѢРѢПѢЛѢ ЛѢН ПѢТОЛОМЕѢ
 КАСѢНГѢРѢ СѢЛѢ ОУЧНГѢ ПРѢ ЕЛѢ, ШН КѢ АЧѢСѢТѢ
 СѢСѢ РѢСНПѢСѢКѢ РѢЗѢБОУЛѢ, ШН ПРѢ АЧѢСТА СКОЦѢН
 ДѢЛѢ ДОСНДѢѢ ЧѢЛѢ ЧЕСѢ КЕМА АЛѢН ДРНМНЛѢ ДѢ
 НѢМ ЖНДѢОВѢ, ШН МАН АПѢН СКНМѢЖНДѢ ЧѢЛЕ ЛЕ
 ЦННПѢ, ШН ДѢ ЧѢЛЕ ПѢРННПѢСН ПОРѢНЧН ПѢСТРѢН

ЛѢ НѢ ІОПѢ ВОИ ПѢТРА ЕХѢШН ВРѢНДѢ ЕН ШН НѢ
 ГѢРѢ ПРѢСѢЦІН КѢ ПѢОАТЕ ВѢШМННПѢЛЕ КѢЗѢЦН
 ФѢННДѢ ПѢМАННПѢ, ШН РѢГѢЖѢСѢ ЧѢЛѢН ПРѢ МА
 РЕ ДМНѢЗѢѢ СѢ АЖѢПѢРѢСѢКѢ ЛА НЕВОА ЧЕСѢ П
 ПѢМПЛАСѢ ШН ПОРННРѢ ЧѢЛѢН ЧЕ РѢѢ СѢ АПѢКА
 СѢ СѢ МѢПѢ, ШН ДѢ СТРНГАРЕ КѢ ЛАКРѢМН ВНСѢРЕ
 КА ОУМПЛАЖНДѢСѢ. ЧѢН ЧЕ РѢМѢСѢСѢ ПѢЧѢПѢ
 ПѢРѢВѢРѢЖНДѢСѢ АѢ СѢРНПѢ НѢЦІННДѢ ЧѢА ЧЕСѢ
 ФѢЧѢ, ШН ФЕЧѢОРЕЛЕ ЧѢЛЕ ПѢКНСѢ ДЕН КѢМѢРѢ КѢ
 ЧѢЛЕ ЧЕ ЛѢѢ НѢСѢКѢТЬ СѢѢ ПОРННПѢ. ШН КѢ ЧЕ
 НѢШѢ ШН ПРАХѢ КѢ ПЕЛѢШ ПРѢСѢРѢЖНДѢ КѢ ПѢЖНГѢ
 НРН ШН КѢ СѢСПННН ОУЛЕЦНЛЕ ОУМПЛАѢ, ШН ЧѢЛЕ
 ДѢКѢРѢЖНДѢ АѢННАПѢ ДЕН ЧѢЛЕ СПРѢ ПѢНМПННАРЕ
 РѢЖНДѢНПѢ КѢМѢРѢ ШН ЧѢ ЧЕ СѢКѢВННЕ РѢШННѢ,
 ЛѢСѢЖНДѢ АЛѢРГѢПѢРѢ ФѢРѢ ДѢ КѢЛЕ ПѢЧѢПѢ ФѢ
 ЧѢ, ГѢРѢ ПРѢНЧѢН ЧѢН НѢСѢКѢЦѢ ДѢ КѢРѢЖНДѢ ЛѢСѢЖН
 ДѢН

АѢА ПѢОЛІА ГѢДѢА СѢРѢТІА ДѢУІОЛѢТА РѢСѢ ДѢУІУРА ЧѢРѢНІА

*Bibliia adecă Dumnezeiasca Scriptură ale
 cei vechi și ale cei noao lege. București:
 În Scaunul Mitropoliei Bucureștilor,
 1688.*

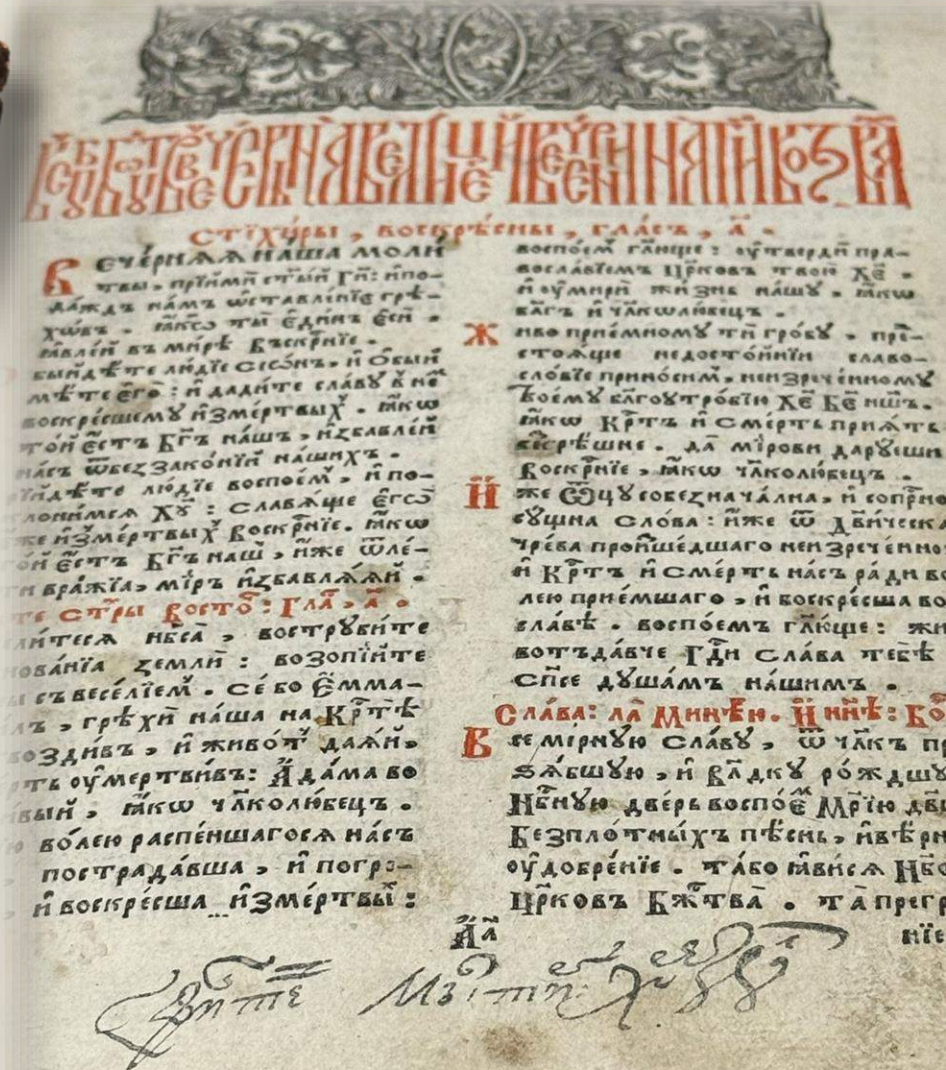
Însemnarea manuscrisă „*Această
 biblie sau dat bisearicii de la Sâmbata de
 Sus den țara ungureasca*”, însoțită de
 pecetea domnitorului Constantin
 Brâncoveanu.

Octoihū ce să zice Osmoglasnicu. Buzău: Sfânta Episcopie dela Buzău, 1700.

Două însemnări manuscrise cu alfabet chirilic aflate la f. 109 și 248, menționează: „Acest octoih iaste dat de pomană de măriia sa voevod Io Costandin B. Băsărab Voevod Domnu Țării Rumânești besearicii cei de lemn dupiste vale de curte de la satul mării sale de la Sâmbăta de sus.” Una dintre aceste însemnări este datată 7209 [1701].

Octoihă ce să zice
Osmoglasnicu. Buzău :
Sfânta Episcopie dela
Buzău, 1700.

Pe partea de jos a paginilor, începând cu f. 1 și continuând până la f. 5, se află următoarea însemnare manuscrisă cu alfabet chirilic:

„Acest Octoih iaste al sfintei mănăstiri Hurezul și iaste dat la biseareca de la Șărineasa fev. 25 lt. 7245 [1737]”.

Шъреланъ ѿдрасла денъ рздучи нъ бди нъ,
 Хсе дмне агабтъ картъ фкинъ.
 Апрѣ карѣ еъ лкѣ чѣ ѣ пе ере фнре,
 Ата плинъ сфнѣтѣ чѣ де мжнѣтѣ днре.
 Карѣ сѡан сфнѣтѣтѣ апре анѣтѣнъ ѣчннчн,
 Кѣде лѣ согнѣтѣ времѣ дѣнъ апрѣнѣмъ мѣнчн.
 Дхн Хсе дмне палѣта мжнѣтѣ днре,
 Пзрннцнлѣ лѣнъ бѣчннчн ѿ днѣннре.

BIBLIOTECA CENTRALĂ DE STAT
 Inv. 117813

Acquisiti

ЖѢПЪШЪРЪАНЪ КАНТАКОЗНЪ
 КѢ Пзхрннчн:

Тѣтѣ ѿ дѣвѣрнцнлѣ Крестнн Православнчн,
 шн кѣн еъ кѣвнне лшн, снзтатѣ прѣпѣкѣ,
 спнннѣ сѣфлетѣкѣ, де ла дмнѣла дмнѣзѣ,
 пофтѣце, шн роагѣ.

мнѣзѣ бѣчннчнлѣ, шн лѣтѣ пѣ-
 тѣрннчнлѣ, де номнѣла Мзрнн шн
 бѣнзтѣцнн сале, лѣ врдѣтѣ лѣмѣ кѣ
 тѣоатѣ кѣтѣсѣнтѣ лѣтрѣнса, шн
 лѣфѣрѣ дѣнѣтрѣнса бѣзѣтѣ, шн не вѣ
 зѣтѣ, дѣнннчнла еъзнѣкѣ, шн ла нѣбѣла еълѣдѣкѣ:
 лѣ нѣнѣманъ лѣтѣтѣ лѣжнѣмѣ лѣцелѣпѣчннн сале
 лѣ врдѣтѣ еъфѣкѣ, шн еътѣокмѣкѣ, чѣ лѣкѣ кѣнѣ
 мѣчнннчнлѣ Прѣннѣцѣтѣ, тѣоатѣ ка еъгѣцѣ, шн
 ѡѣна кѣ лѣтѣ ка еъсѣпзѣкѣ, лѣшѣ де мѣре шн дѣ
 вѣнчѣ ѿрѣнѣ дѣмѣла лѣ пѣре, шн лѣ лѣшѣзѣтѣ: Кѣ
 дѣнѣтѣрѣш Пѣлагѣла шнннчнн сале лѣрѣн хѣтѣрѣжѣтѣ
 шн сѣфжннѣтѣлѣ еъ лѣфн, сѣкрѣ дѣ кѣ лѣбѣчн сѣн
 цеснѣе сѣтрѣце, шн лѣрѣтѣ лѣмѣ.
 лѣшѣ дѣрѣ лѣцелѣпѣчнлѣ, шн пѣтерннчнла лѣнѣ дѣмѣ
 нѣзѣтѣ

Миса Хурези

Sfânta și Dumnezeiasca Liturhie. Buzău: Tipăritusau în sfânta episcopie dela Buzău, 1702.

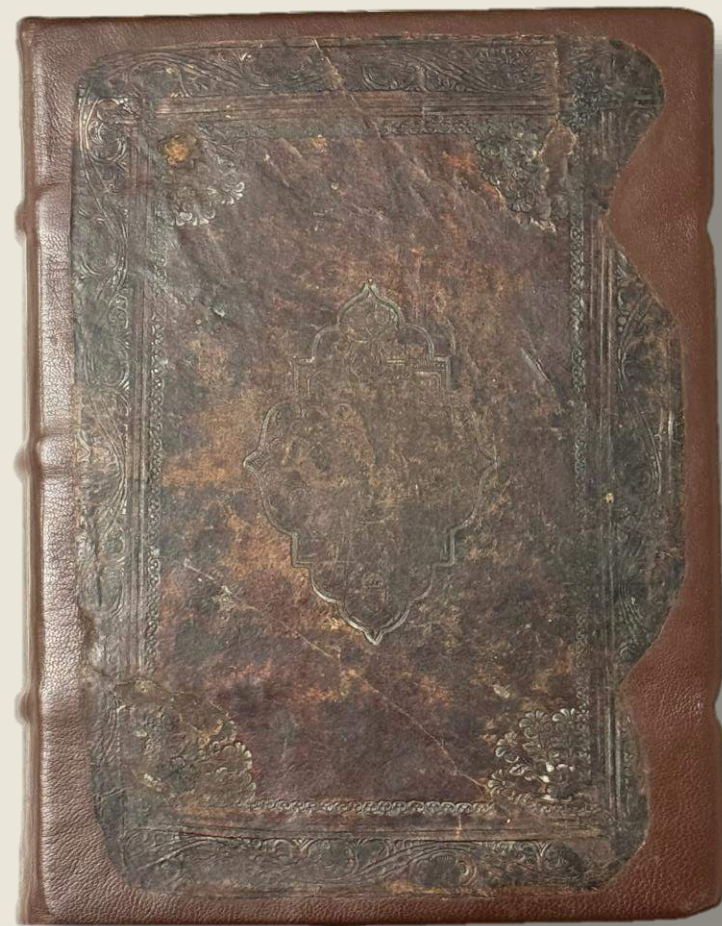
Exemplarul a aparținut mănăstirii Hurezi, după cum se menționează în nota de pe partea de jos a f. [1]v. și f. [2]r.: „A sfintei mănăstiri Hurezii”.

α σ φ τ η ρ ω ρ ι κ ε ζ δ ε ρ ρ ι η μ α κ ε α ι ρ η χ δ ε

*Sfânta și Dumnezeiasca
Liturgie. Buzău:
Tipăritusau în sfânta
episcopie dela Buzău, 1702.*

Însemnare manuscrisă aflată pe partea de jos a paginilor, începând cu f. [4] și continuând până pe f. 6:

„Această carte iaste a sfintei și Dumnezeieștii mănăstire Hurez. Să să păzească cu cinste și în curățanie cu toată cinstea și frumuseața ca să fie întru pomenire ostenitorilorū ctitori întru pomenire”.

*Sfintele și Dumnezeștile Liturghii
 aceloră dintru sfinți Părinților
 noștri alui Ioann Zlatoustū, alui
 Vasilie celū Mare, și a
 Prejdesštenii. Râmnic: În Sfânta
 Episcopie a Râmnicului,
 1733.*

Exemplarul a aparținut
 mănăstirii Hurezi. Pe partea
 de jos a paginilor, de la
 începutul volumului până la
 p. 13, se află următoarea
 însemnare manuscrisă, cu
 alfabet chirilic:

„Această liturghie iaste a sfintei
 mănăstiri a Hurezului dat de
 părintele arb. și năstavnicul sfintei
 mă[nă]st[iri] chirio chir
 Dionisie”.

*Mineiul. Luna lui Mai. Buzău:
Tipografia Sfintei Episcopii,
1698.*

Exemplarul este legat împreună
cu Mineiul pe luna iunie. Are
pe forzațul primei coperte
următoarea însemnare
manuscrisă, cu alfabet chirilic:

*„Aceste 12 mineae legate câte 2
luni la un loc sunt ale bolniței den
Hurez bramul Uspeniia”.*

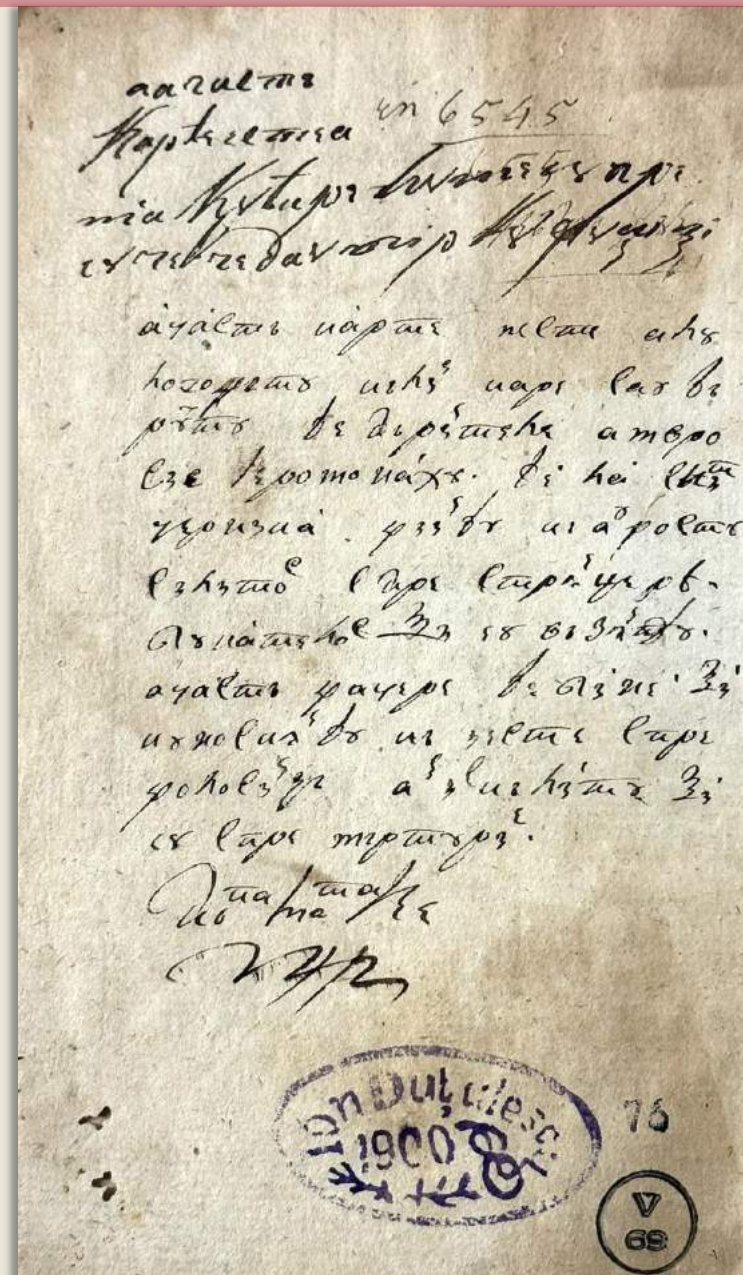
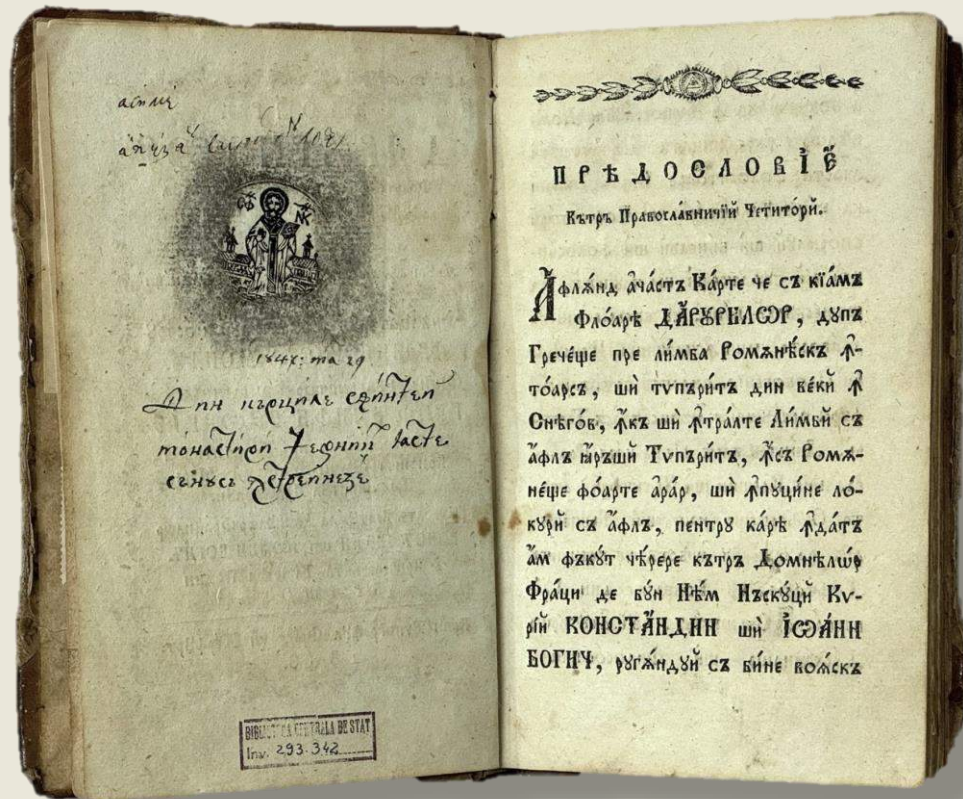

*Аѣѣ ѣѣ мѣнѣ лѣта ѣѣѣ ѣ ѣѣѣ
ѣѣ ѣѣ ѣѣ ѣѣ ѣѣ ѣѣ ѣѣ ѣѣ ѣѣ ѣѣ
ѣѣѣѣ ѣѣѣѣ*

Floarea darurilor. Brașov: În Privelegiata Tipografie din Brașov, 1808.

Pe verso foii de titlu se află o ștampilă în tuș negru reprezentându-l pe Sf. Nicolae, data 1847 ma. 29 și însemnarea manuscrisă cu alfabet chirilic: „Din cărțile sfintei monastiri Cernica iaste să nu să înstreineze”.

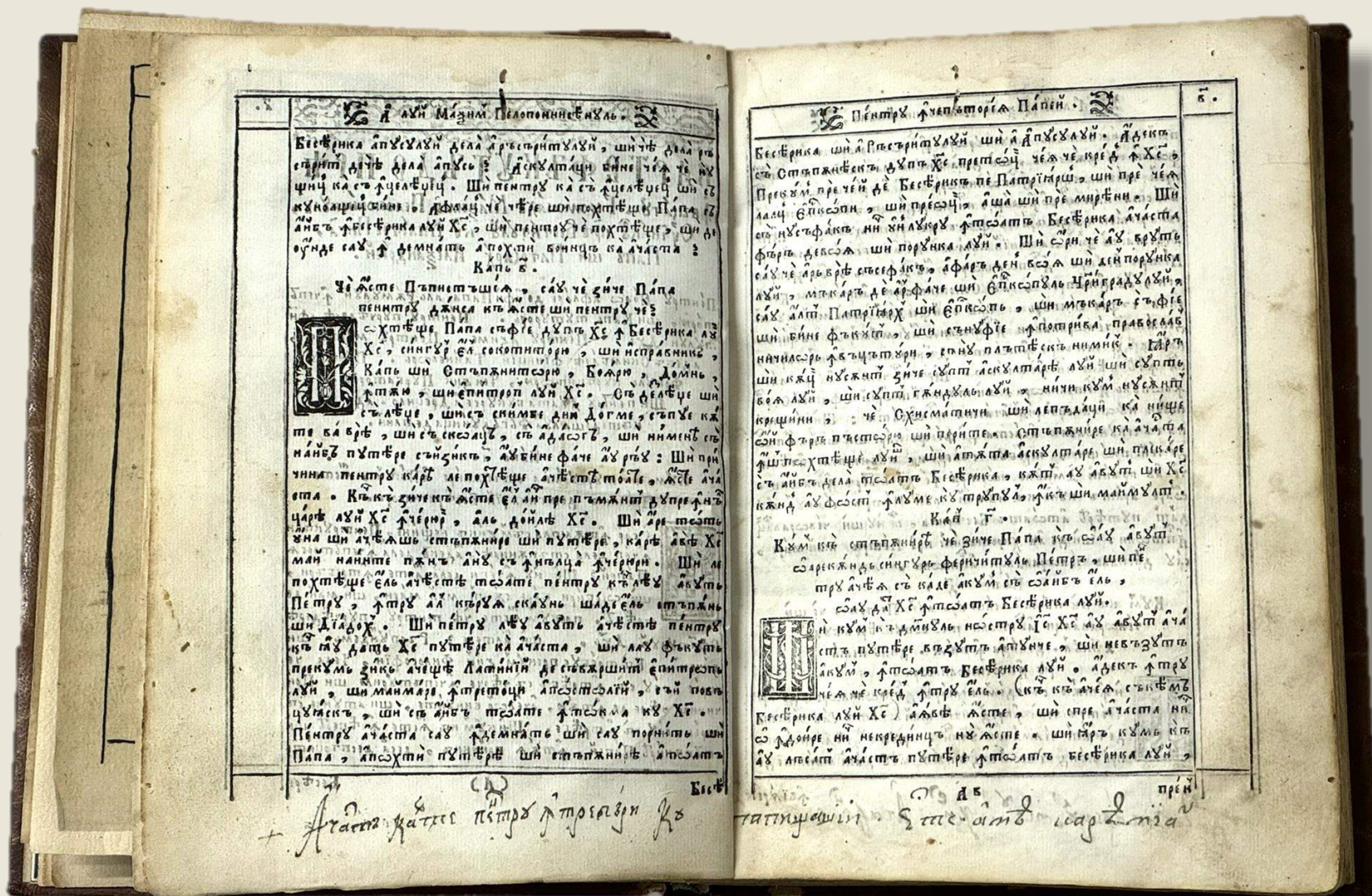
La sfârșitul volumului se află următoarea însemnare în tuș negru, cu caractere chirilice: „Această carte ieste alu logofătu Călin care s[-]au dăruitu de părintele Ambrosie Ieromonahu de la schit Cernica fiindu că au fostu silitor spre strângerea bucatelor și eu văzându această facere de bine și cunoscându că ieste spre folosință am iscălitu și eu spre mărturie. Popa Matache”.

Maxim Peloponesianul. *Carte sau lumină cu dreapte dovediri din dogmele Besearicii Răsăritului, asupra dejghinării Papistașilor.* Snagov:

Tipografia Domnească în Sfânta Mănăstire în Snagov, 1699.

Exemplarul a aparținut mănăstirii Secu. Pe partea de jos a paginilor, începând cu v. f. 1 și până pe r. f. 7 se află următoarea însemnare, cu alfabet chirilic:

„Această carte pentru întrebări cu papistașii este a mea carea mi-au dat-o starețul meu Chir Agathon schimicul lt. 7264 [1756] Ieromonah Antonie ot Secul iar după răposarea mea am dăruit-o M[ă]n[ă]stirei Săcului și am încredințat-o în mâinele sfintii sale părintelui Nifon egumenul. Deci oricine s-ar ispiti a o înstreina dela sfânta M[ă]n[ă]stire să fie blăstămat de cei 318 oteți, și în loc de odihnă să fie cu Iuda și cu Arie și ertare să n-aibă în viac. Amin”.

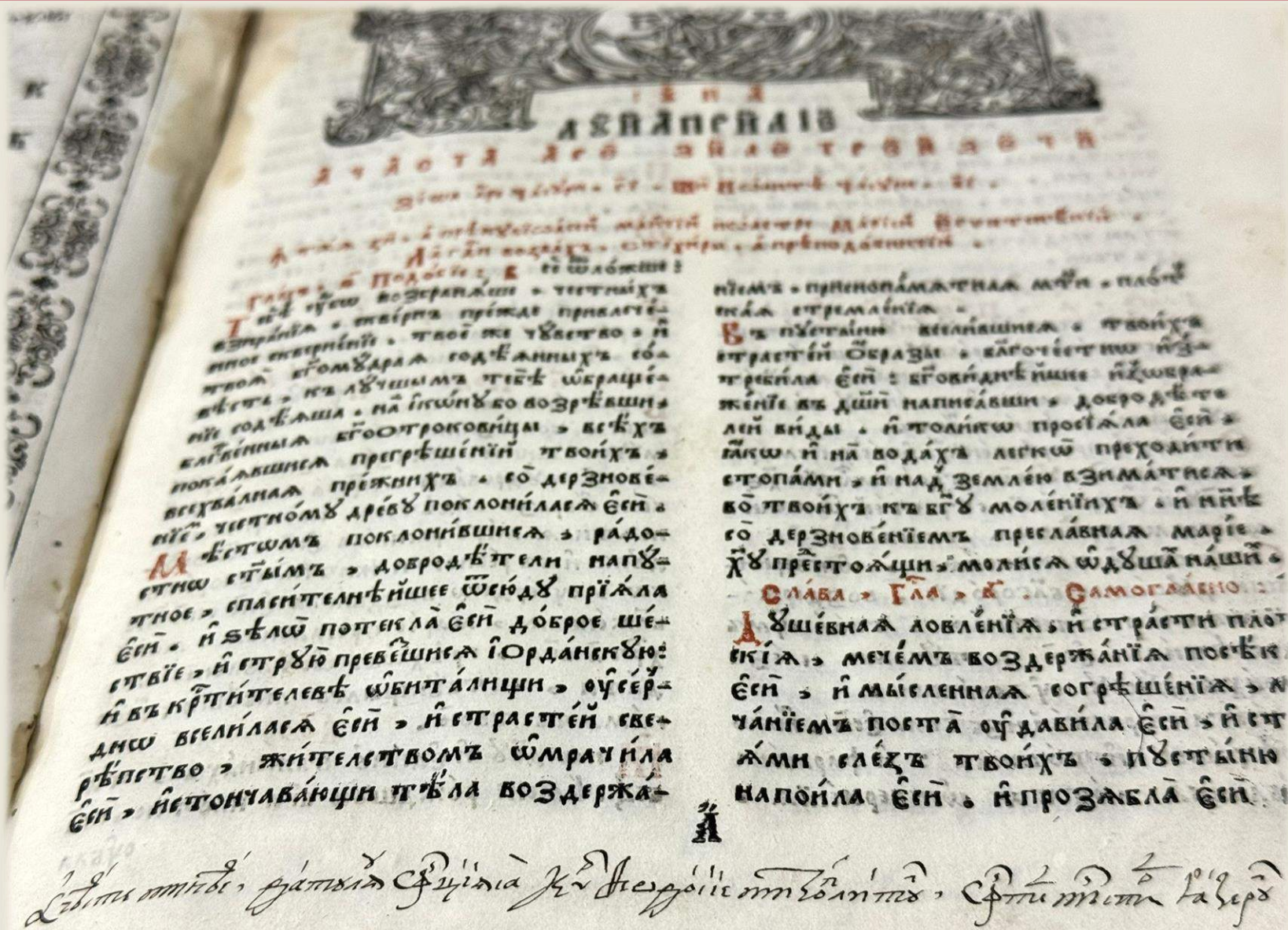

Sfântul Ioan Gură de Aur. *Mărgăritare*.
București: În Sfânta și Dumnezeiasca
Mitropolie, 1691.

Volumul a aparținut mănăstirii Bistrița. Pe pagina de titlu se află însemnarea: „*Această carte iaste a sfintei mănăstiri Bistriței*”. Pe f. [2] r. se află mențiunea „*al mă[nă]st[irii] Bistriței*” și o ștampilă inelară în tuș negru, având pe colțuri literele ILAR. Pe partea de jos a f. 1-4 r., se află însemnarea: „*Această svântă carte ce să chiamă Zlatoustū sau legat cu cheltuiala lui Ilarion Ermonah leat 7201 [1693]*”.

BIBLIOTECA LIBRĂRII
nr. 293.485

Mineiulă. Luna lui Aprilie. Buzău: În Sfânta Episcopie dela Buzău, 1698.

Exemplarul aparținut mănăstirii Iezer, după cum este menționat într-o însemnare manuscrisă cu alfabet chirilic, aflată pe partea de jos a paginilor, începând cu f. 1 și continuând până pe f. 3:

„Aceaste Mineae, datu-l-au sfinția sa Chir Theodosie mitropolitul, Sfintei mănăstiri Iazerul unde iaste hramul Vvede[niye] Pr[e]s[vya]t[o]y B[ogorodi]tsy [Intrarea în Biserică a Maicii Domnului] ca să fie de treaba besearicii. Iar cine l-ar înstreina să fie supt blestemul lui Dumnezeu. Lt. 7207 [1699]”.

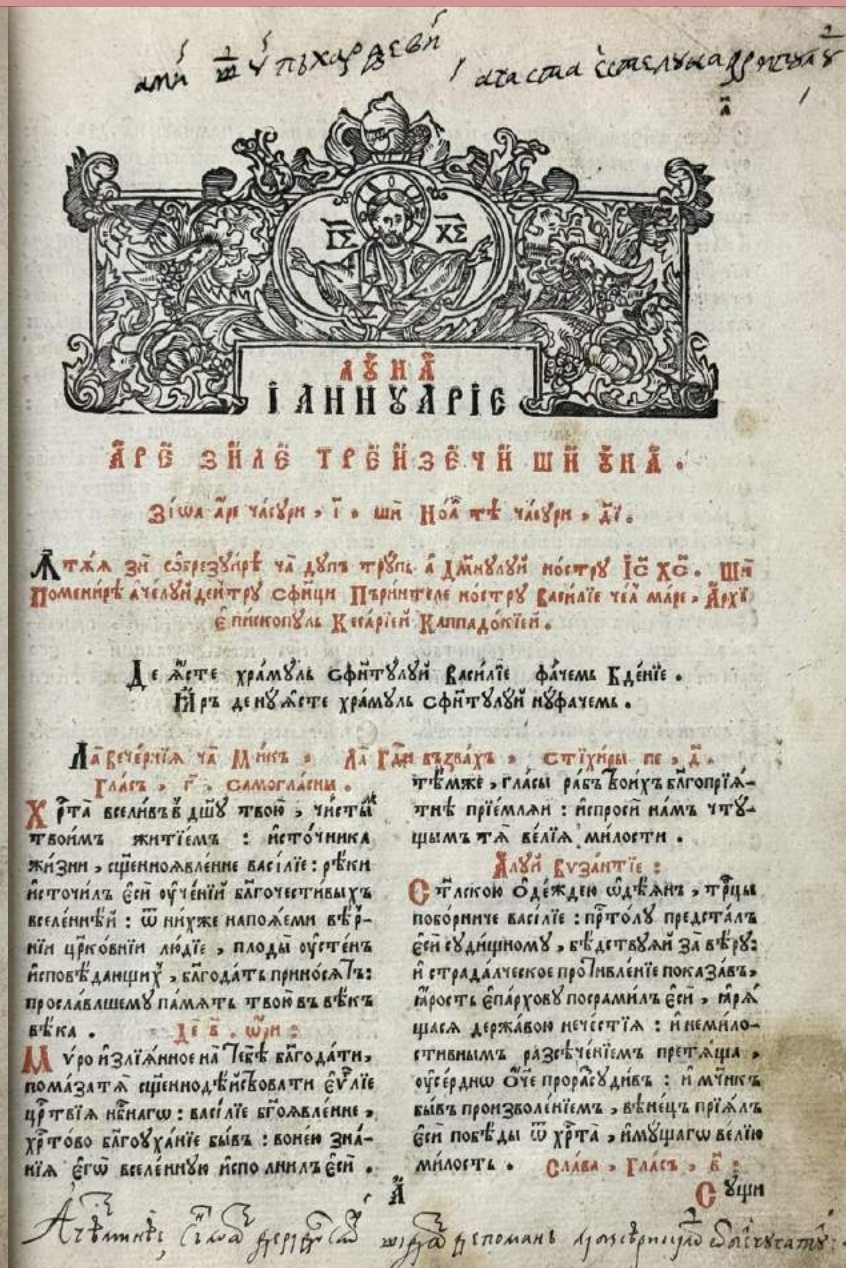
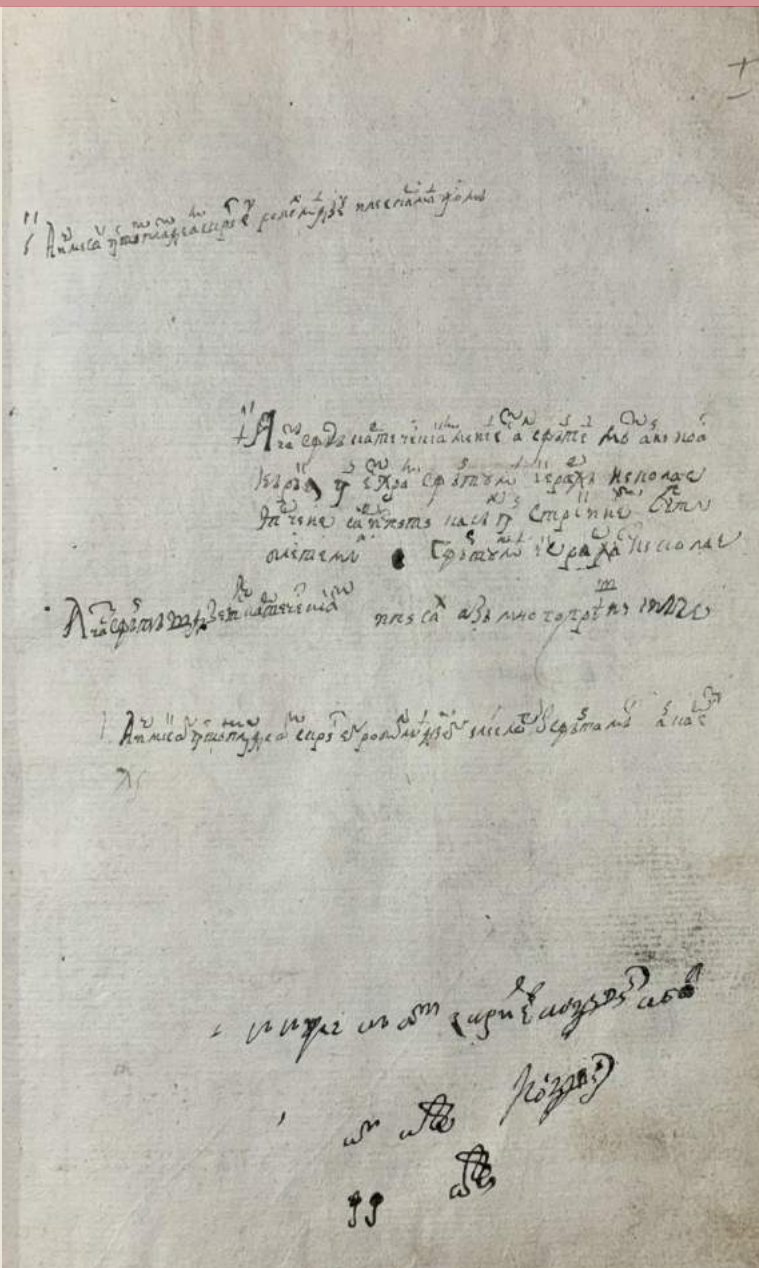
Mineiulă. Luna lui Ghennuarie. Buzău: În Sfânta Episcopie dela Buzău, 1698.

Volumul a aparținut mănăstirii Aninoasa. Pe fila de gardă se află următoarea însemnare: „Această sfântă carte ce să cheamă Minei este al sfintei măn. Aninoasa căreia îi este hram Sfântului Ierarh Nicolae iar cine s-ar ispiti ca să o înstreineze este supt blestemul sfântului ierarh Nicolae”.

Însemnări aflate pe f. 1, f. 41, v. f. 59 și v. f. 186 menționează faptul că volumul a fost cumpărat de Radu Slug(?) și dăruit bisericii de la Belciugatele.

Pe versoul filei 186 apare însemnarea:

„Această sfântă carte ce să chiamă Minei este al Sfintei Mănăstiri ot Aninoasa iară cine s-ar ispiti ca să-l înstrăineze să fie afurisit de Domnul nostru Is. Hs. și de 318 sfînți părinți ce s-au adunat la întâln[irea] săbor. în cetatea Nichei. Și am scris eu Ilie logof. ot Aninoasa iulie 4, 1767”.

Apostolul cu Dumnezeu Svântul. București: În scaunul Mitropolii Bucureștilor, 1683.

Exemplarul are următoarea însemnare cu alfabet chirilic: „Acest Apostol este al sfintei mănăstiri Tutana și au cheltuit părintele egumen chir Methodie de s-au legat de pomenire”.

Pe primul forzaș se află eticheta cu mențiunea: „Expozițiunea națională din 1906 Secțiunea Argeș”.

Galeatovski Ioanichie. *Cheia înțelesului*.
 București: Mitropolia Bucureștilor, 1678.

Exemplarul are mai multe însemnări
 manuscrise care atestă faptul că acesta a
 aparținut mănăstirii Arnota.

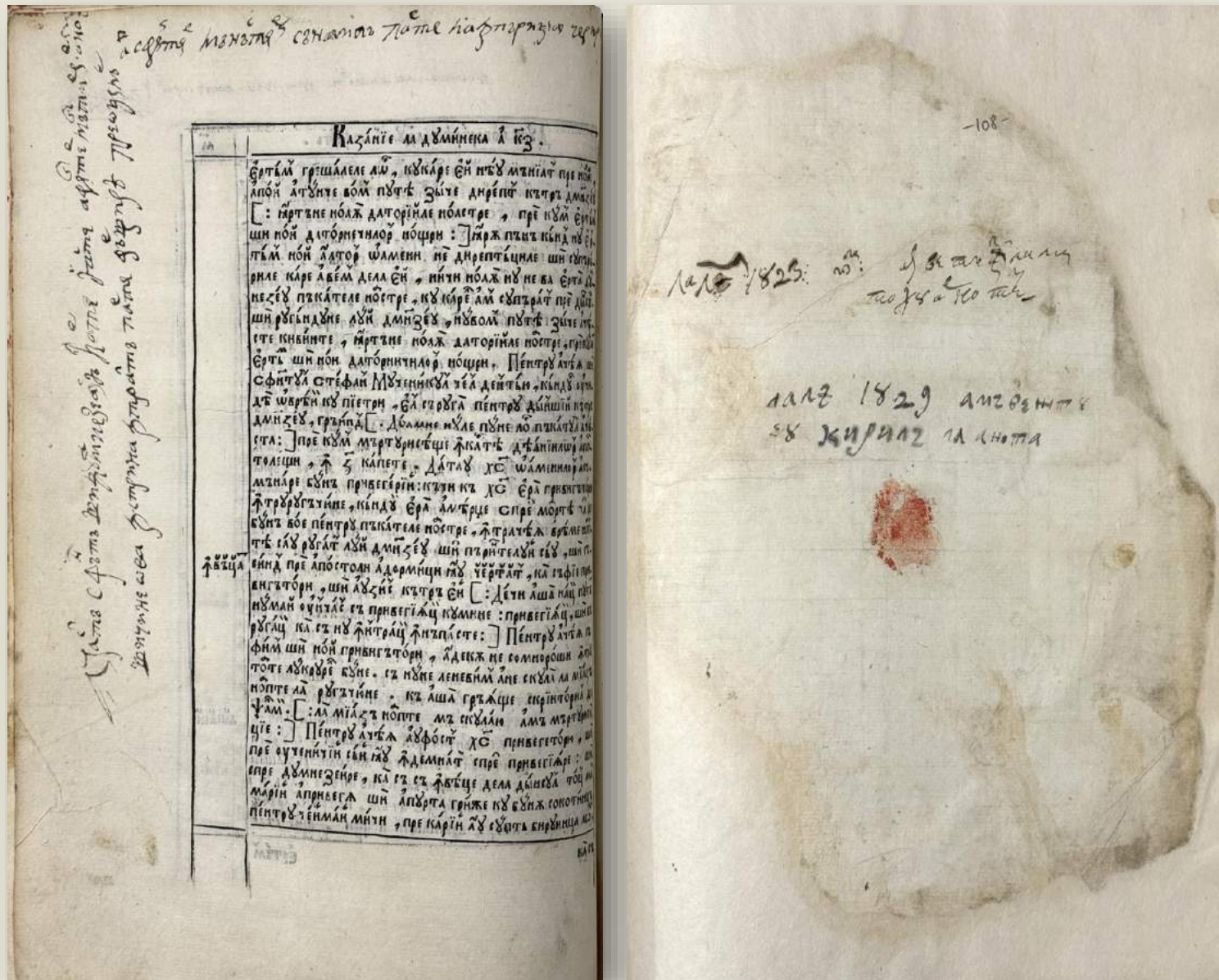
Fila 40 v.: „Această sfântă și Dumnezească carte
 iaste a sfintei mănăstiri Arnotea și cine o va
 înstr[ă]ina într-altă parte făr[ă] știrea preoților ai
 sfintei mănăstiri să n-aibă parte la împărișia
 ceriuri[lor]”.

Pe partea de jos a paginilor, începând cu f. 49
 v. și până la f. 53:

„Această sfântă și Dumnezească Chieie înțelesului
 iaste a sfinte[i] bisearici Arnotei unde să
 prăznuiaște hramul sfinților îngeri Mihail și Gavril
 la anul cu leatul 1827 febr. 13. Gheorghie [...]”.

La sfârșitul volumului, pe o filă albă:

„La leat 1829 amă venitū eu Chirilū la A[r]nota”.

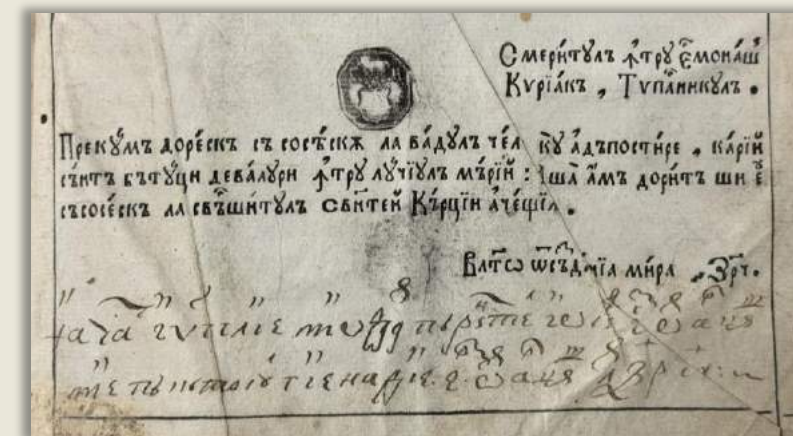
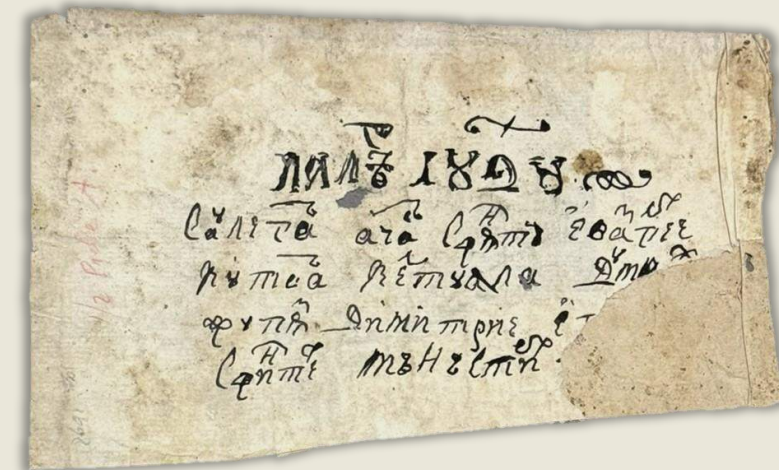
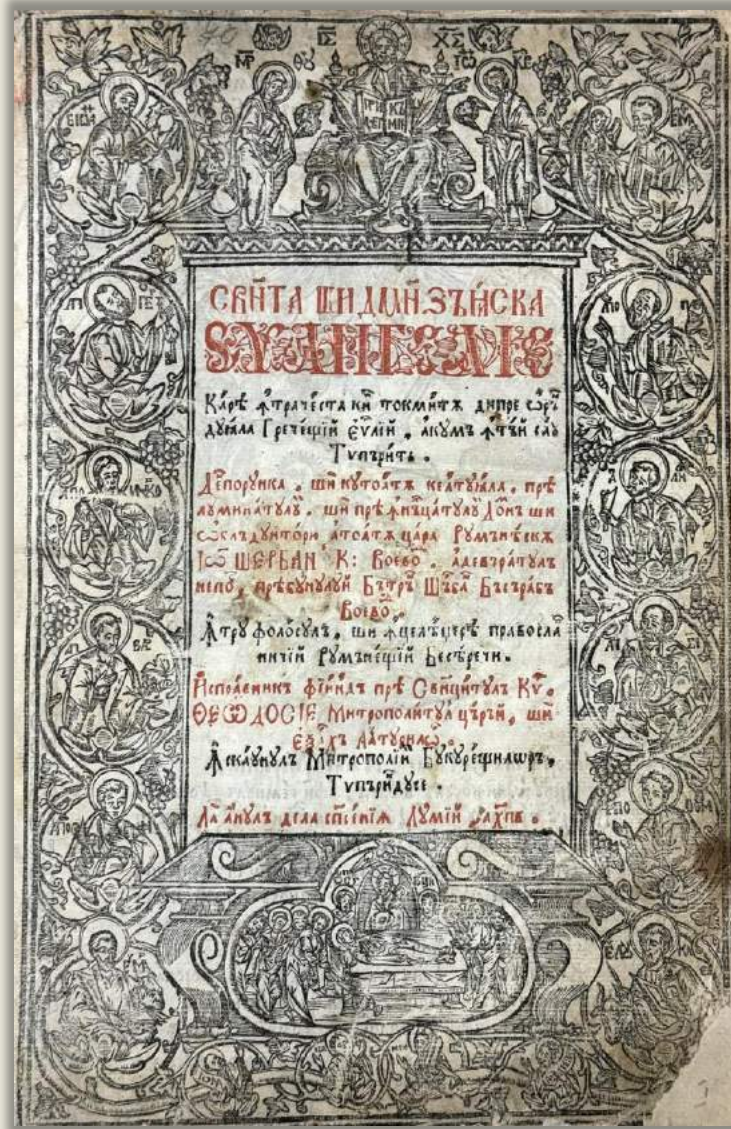
Sv[â]nta și D[u]mn[e]zăiasca Evanghelie.
București: În scaunul Mitropolii
Bucureștilor, 1682.

Exemplarul are mai multe însemnări
manuscrite cu alfabet chirilic.

Pe f. 174 r.: „Această iv[an]ghelie mi[-]o dat
părintele Iosif egumen ot Argeș mie păcătoșului
Ghienadie ermonah Argeș leat 7191 [1683]”.

Volumul are pecetea în tuș negru cu inițialele
G. I.

Pe versoul părții mobile a primului forzaș este
aplicat un fragment de hârtie pe care se află
următoarea mențiune: „La leat 1828 s[-]au
legat această sfântă evanghelie cu toată cheltuiala
dumnealui jupân Dimitrie [...] sfintei mănăstiri
[...]”. Colțul din dreapta jos al foii de hârtie a
fost rupt, astfel încât o parte din informație
lipsește.

Sv[â]nta și D[u]mn[e]zăiasca Evanghelie.

București: În scaunul Mitropolii

Bucureștilor, 1682.

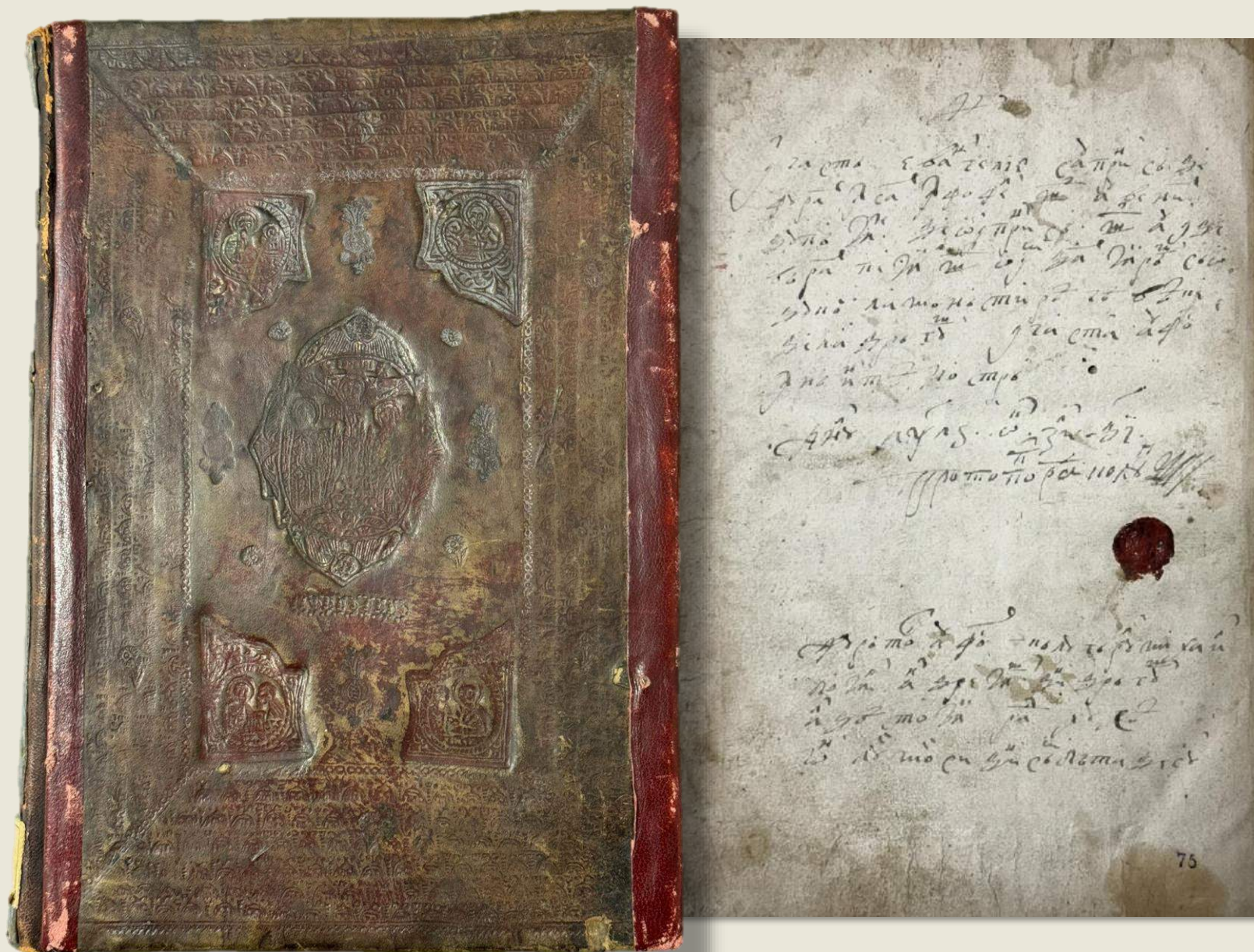
Exemplarul a aparținut bisericii din satul Drăguș.

Pe f. 174 v.: „Această Eva[n]g[he]lie este a satului Drăguș. S[-]au scris Dechemvre 16 zile. Preotu Mathei 1802”.

Pe f. 175 v.: „Această evanghelie s[-]au prinsu de furat în sat în Fofeld și au venit după ia de o prinsu și au adevărit pe ia și o am dat iarăși să o ducă la mănăstirea cea veache de la Drăguș. Aceasta au fost înaintea noastră. Anul 1736 oct. zile 14. Protopop Rad [...]”.

Urmează o pecete din ceară roșie, iar dedesubt, mențiunea:

„Jurător[i] au fost călugărul Mihail, boiar Andreiaș din Drăguș, Aldea Stoian, Rad Husea(?), Ion lui Moisi din Sâmbăta de Sus”.

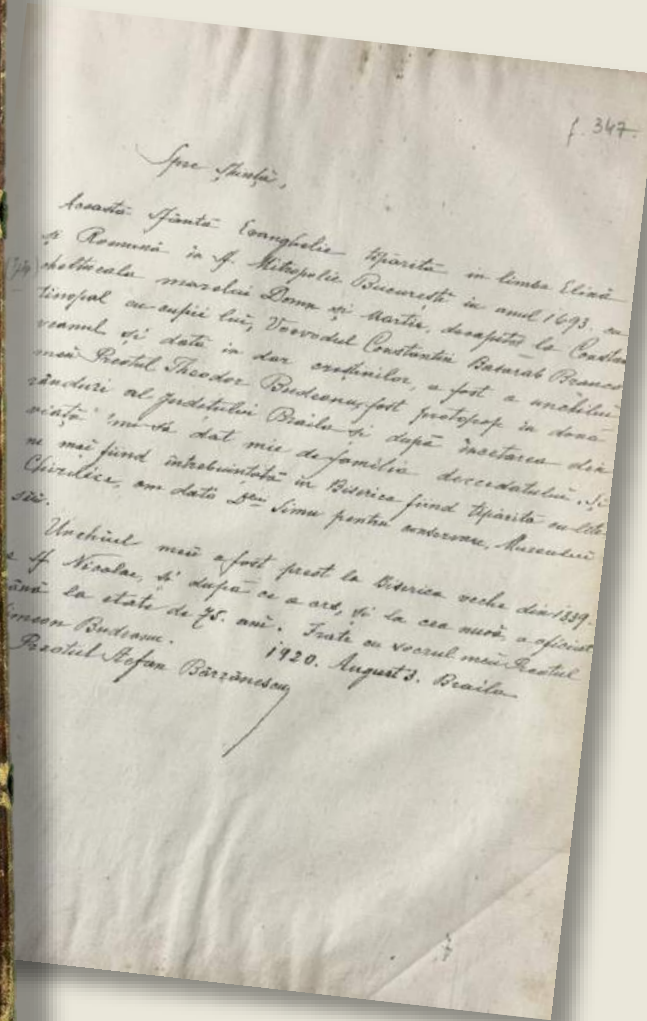

*Sfânta și Dumnezeiasca Evanghelie Elinească și rumânească.
[București]: Întru sfânta Mitropolie a Ugrovlahii, 1693.*

Exemplarul are, pe o f. albă adăugată după p. 346,
următoarea însemnare în tuș negru, cu alfabet latin:

*„Spre Știință, această Sfântă evanghelie tipărită în limba
Elină și Română în Sf. Mitropolie București în anul 1693 cu
cheltuiala marelui Domn și Martir, decapitat la
Constantinopol cu copiii lui, Voevodul Constantin Basarab
Brâncoveanu și dată în dar creștinilor, a fost a unchiului meu,
Preotul Theodor Budeanu, fost protopop în două rânduri al
judetului Brăila și după încetarea din viață mi s-a dat mie de
familia decedatului. Și ne mai fiind întrebuințată în Biserică
fiind tipărită cu litere chirilice, am dat-o D-lui Simu pentru
conservare, Muzeului seu.*

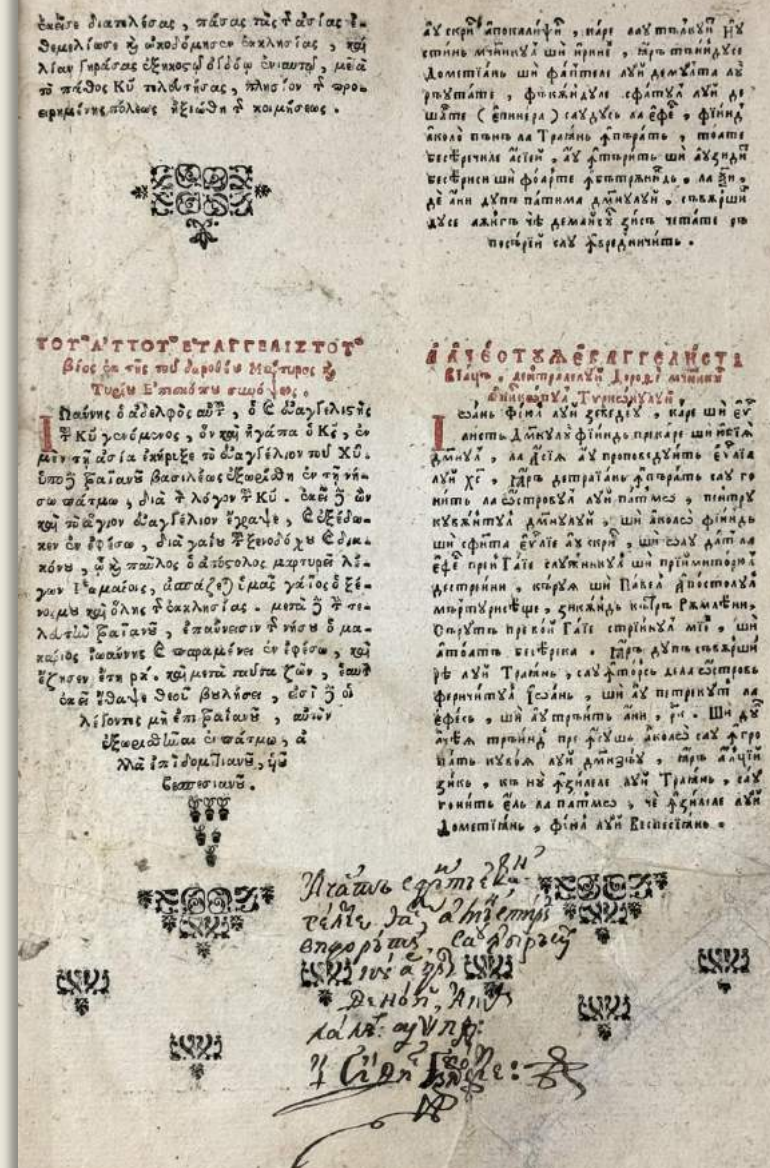
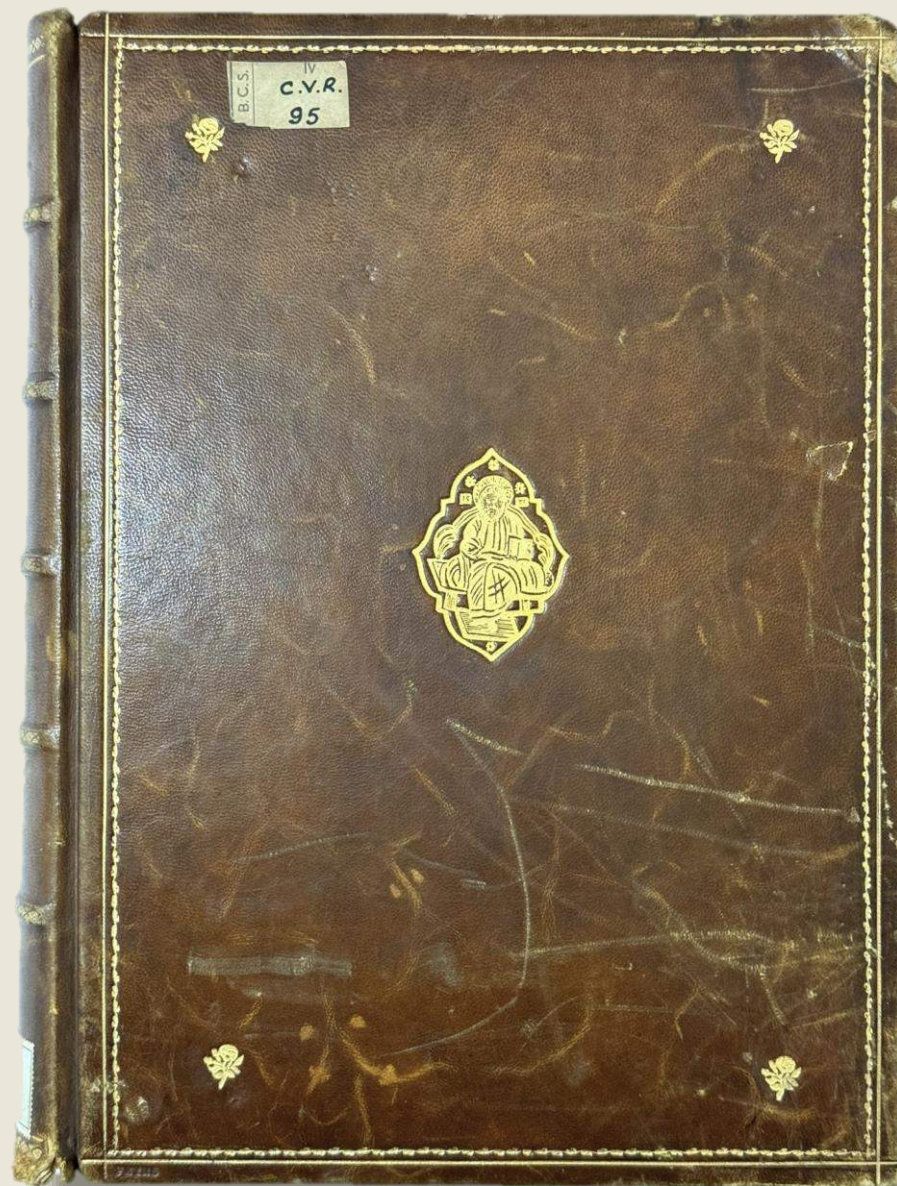
*Unchiul meu a fost preot la Biserica veche din 1839 a Sf.
Nicolae, și după ce a ars, și la cea nouă, a oficiat până la etate
de 75 ani. Frate cu socrul meu Preotul Simeon Budeanu. 1920
August 3. Brăila. Preotul Ștefan Bărzănescu”.*

*Sfânta și Dumnezeiasca
Evangelie Elinească și
rumânească. [București] : Întru
sfânta Mitropolie a
Ugrovlahii, 1693.*

Exemplarul are pe rectoul
filei 5, următoarea însemnare
manuscrisă, cu alfabet chirilic:
*„Această sfântă Evanghelie iaste
a mănăstirii Viforâta, s[-]au
îmbrăcat cu argint de noi la leat
1784 [...] Grigorie”.*

Ferecătura din argint nu se
mai păstrează. În prezent,
volumul poartă o legătură din
piele, semnată Jacob Feys
fiul.

Primele biblioteci din spațiul românesc. Cărți vechi provenite din fonduri mănăstirești aflate în colecțiile Bibliotecii Naționale a României

Sfânta și Dumnezeiasca Evanghelie Elinească și rumânească. [București]: Întru sfânta Mitropolie a Ugrovlahii, 1693.

Exemplarul are pe partea de jos a paginilor 1-27 următoarea însemnare, cu alfabet chirilic:

„Această Sf. și dumnezeiască Evanghelie am dat[-]o la sfânta mănăstire a Doamnei Bălașii ca la sfânta mănăstire să fie în veci statornicie și noao în vecinică pomenire și mi sau scris numele întraceastă sfântă Evanghelie iar cine va îndrăzni a o înstrăina dela această sfântă mână. să fie supt blestemul la 318 sfinți părinți din Nechia și ni sau pus și numele la pomelnic cel mare: Manea, Zafira, Rada, Stelea, cu tot neamul lor și răposai Stana, Catrina, Nedelcu, Dumitrașcu, Maria, Dumitrana, Dumitrașcu, Marin, Ana, Ioan, Niculina cu tot neamul lor... 1772”.

Pe f. [2] se află următoarea mențiune, în tuș negru, cu alfabet latin: „Cumpărată la 1870 Iulie 3 dela un jidovu telariu din București”.

Sfânta și Dumnezeiasca Evanghelie

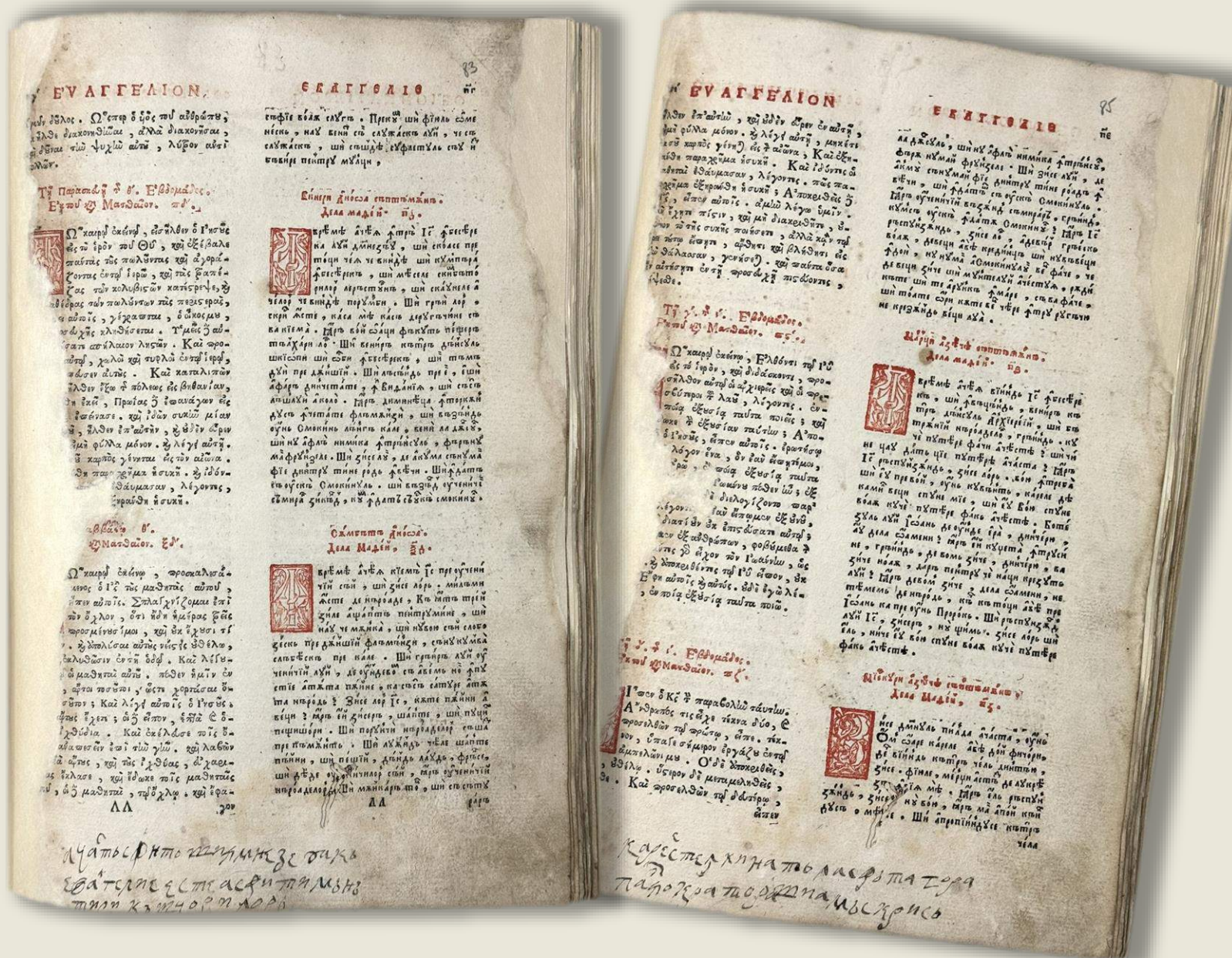
Elinească și rumânească. [București]: Întru sfânta Mitropolie a Ugrovlahii, 1693.

Volumul are pe partea de jos a paginilor 83-85 următoarea însemnare manuscrisă, cu alfabet chirilic:

„Această sfântă și dumnezeiască Evanghelie este a sfint[e]i mănăstiri Cășciurilor care este închinată la sfânta Gora Pandokratora și am scris eu diaconu Costadinu sin popa Ionu ot Cășcioare”.

La paginile 160-169, se află mențiunea:

„Să știe de cându mamă hirotonitu diaconu în luna lui Martie în 2 zile în zilile luminatului Dmnü. Dmnü. Io Mihai Costadinu Suți [Suțu] Voivodu și amü scrisu eu Costadinu la leatu 7294 [1786]”.

*Sfânta și Dumnezeiasca Evanghelie.
Snagov: În sfânta Mănăstire în
Sneagovŭ, 1697.*

O însemnare manuscrisă cu alfabet chirilic care se repetă la f. 1, 16 și 179, menționează:

„Această dumnezeiască Evanghelie datu o au dumnealui Mihai Cantacuzino vel spăt. al țării Muntenești, sfintei și Dumnezeestii besearici unde să prăznuiaște hramul prea sfintei și de Dumnezeu născătoarei și pururea fecioară Maria care besearică iaste în Ardeal în satul ce să chiamă Călacea în ținutul Dăbâceni aproape dă cetatea Chijului ca să fie în veci pomenire lt. 7268 i ot Ha. 1697”.

Sfânta și Dumnezeiasca Evanghelie. Snagov: În sfânta Mănăstire în Sneagovŭ, 1697.

Exemplarul are semnătura „Mihai Cantacuzino vel spa[ta]r” pe f. 22, 50, 109, 145v. și pecetea în tuș negru cu vulturul bicefal și textul „Mihai Canta[cuzino]” pe f. 26, v. f. 27, f. 50, v. f. 74, f. 91, f. 111, f. 117, v. f. 131, f. 142, f. 164, f. 165.

Pe partea de jos a paginilor, de la f. 57 până la f. 66 se află însemnarea:

„Această sfântă Ievanghelie o au cumpăratu satul Mândruloc de la popa Theodoru parohu Vârșandului pe banii bisericii 7 zloți și 30 creițari și au datu și Marcu și popa Bozganu de pomană 5 zloți la această Ievanghelie pe sama sfintei biserici... 1796 în luna lui Martie, 26 de zile”.

Pe fila de gardă este menționat:

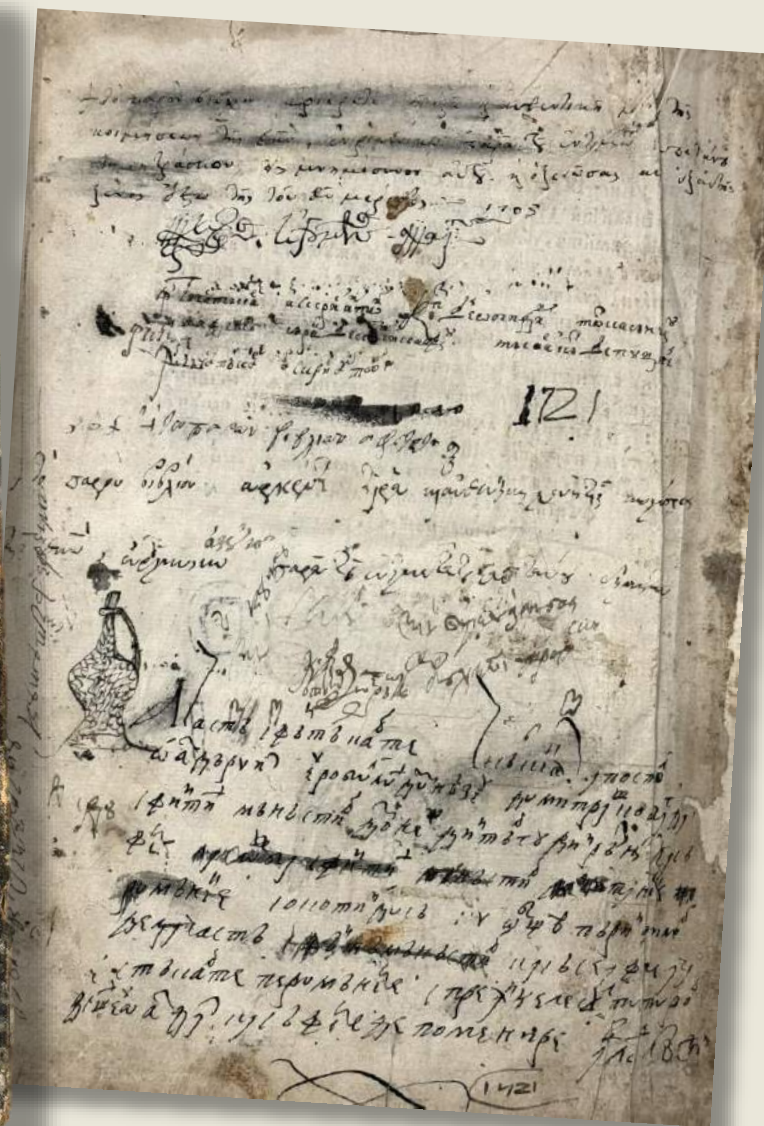
„Această sfântă Evanghelie este a S. Biserici a Satului Mândruloc în 15 februarie annu 1852. Scris cu mână de țărâna, mâna va putrezi dar scrisoarea în veci va trăi numai de să va păzi”.

*Apostolul. Buzău: Tipografia Sfintei
Episcopii, 1704.*

Exemplarul are următoarea
însemnare manuscrisă:

*„Această sfântă carte ce să chiamă
apostol o am dăruit eu robul lui
Dumnezeu Dumitrașcu Bagda(?) sfintei
mănăstiri domnești din târgu din Râmnic
ca să fie la slujba sfintei mănăstiri la
citanie pe rumânie socotindusă cu obștea
părinților den această sfântă mănăstire ca
să se afle această carte pe rumânie spre
înțelesul tuturor ... ca să fie de pomenire”.*

Primele biblioteci din spațiul românesc. Cărți vechi provenite din fonduri mănăstirești aflate în colecțiile Bibliotecii Naționale a României

Pentecostarion . București, 1743.

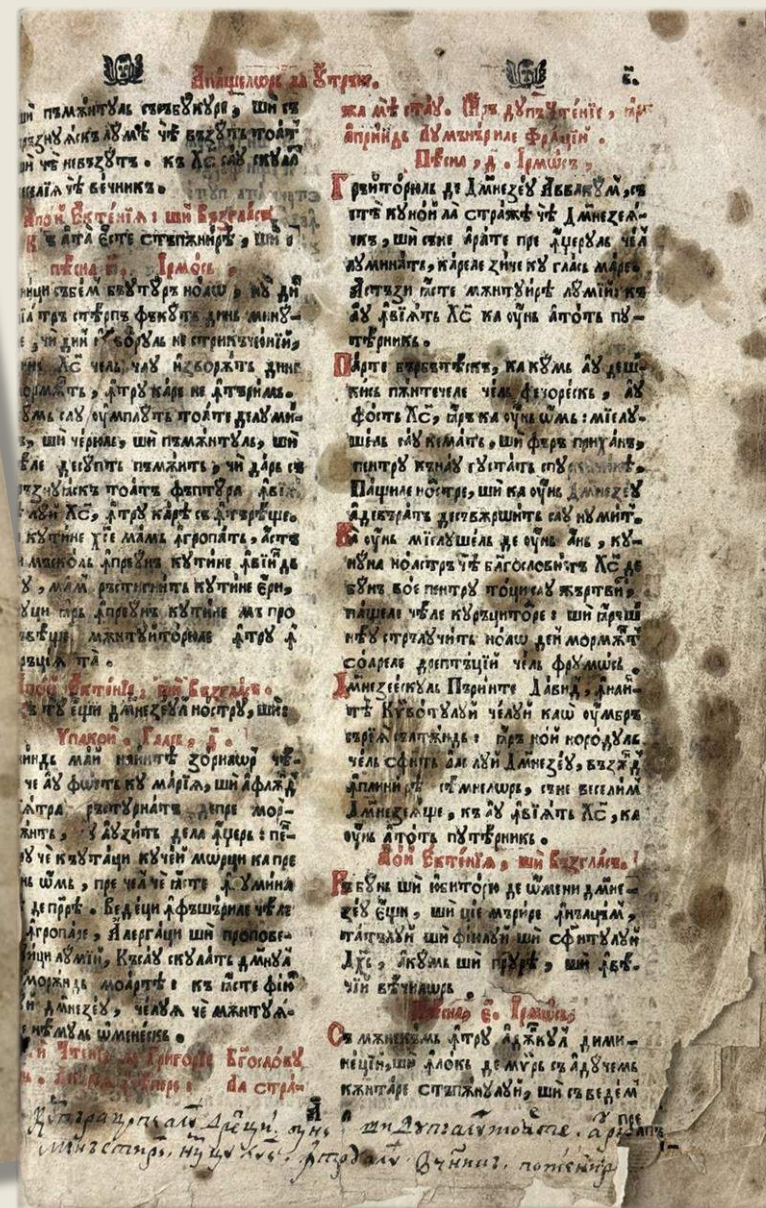
Exemplarul a aparținut mănăstirii Cotmeana, după cum este menționat pe partea de jos a primelor două file, într-o însemnare manuscrisă cu alfabet chirilic: „Această sf. ... carte Pentecostar este a sf. măn. Cotmen”.

Penticostarion. București, 1743.

Volumul a aparținut mănăstirii Neamțului și are, de la f. 1 la f. 4, pe partea de jos a paginilor, următoarea însemnare cu alfabet chirilic:

“Acestu pendecostari au fost a răposatului Cozma cumpărați pe a lui drepti bani și după a lui moarte au rămas mănăstirii Neamțului întru a lui veșnică pomenire iar cine ar înstreina să rămâe blăstămat și afurisât de Domnul Dumnezeu și de maica Precistă și de soborul sfintei mănăstiri, și neertat în veci amin”.

Exemplarul poartă urmele unei intense utilizari, având paginile fragilizate și pătate cu ceară.

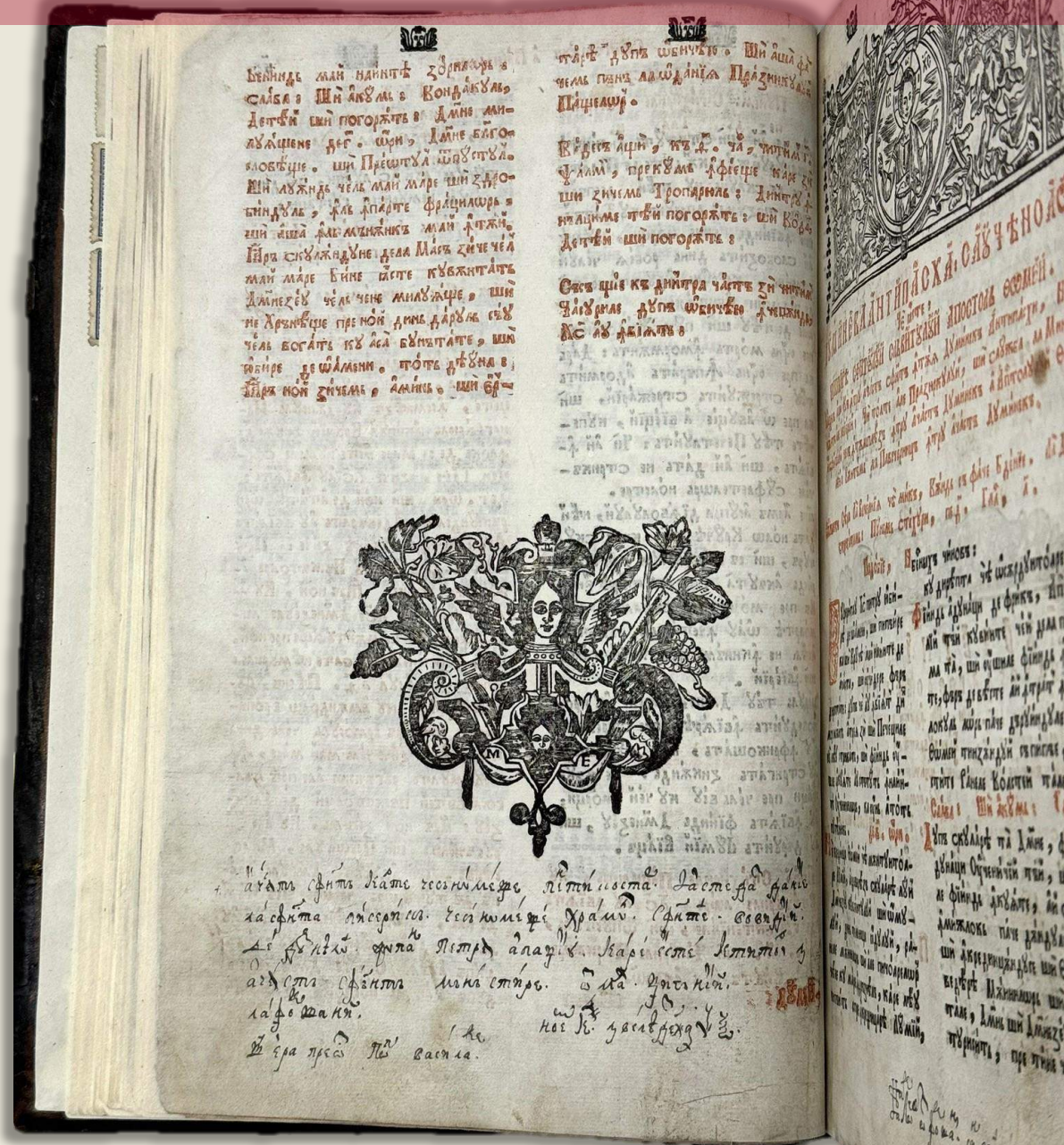

Penticostarion . București, 1743.

Exemplarul are, pe versoul filei 27, următoarea însemnare cu alfabet chirilic:

„Această sfântă carte ce să numește Penticostar iaste dat danie la sfânta biserică ce să numește Hramul sfintei Vovidii [Vovideniei] de dumnelui jupan Petre Abagiu care este ciitor în această sfântă mănăstire ot mah. Țigănei la Focșani. Și era preot pop. Vasilache. Noem. 27 la veleat de Hs. 1760”.

Pe partea de jos a filei următoare se află semnătura: „Ianache(?) logo[făt] ot Focșani sin Stoica măcelar”.

Penticostarion. București, 1743.

Exemplarul are următoarea însemnare manuscrisă, pe partea de jos a paginilor, începând de la f. 15, până la f. 24:

„Acestu penticostaru l[-]am cumpărat în zilele mele când am fost egm. sfintei mănăstiri Aninosei și l[-]am cumpărat în tl. 7 și fiind că a avut sfânta mănăstire cărți dă ajunsu m[-]am socotitu dă l[-]am dat la sfântul schit la Urichești ca să fie dă pomenirea răposaiților ctitori și pântru pomenirea noastră. Ieromonah Climent egumen Aninoasa. Iar cine s[-]ar ispiti a înstrăina această carte dăla sfântul schit să fie supt blestemul maicăi Precistii. Ghen. 14 dni lt 7257 [1749]”

În continuare, mențiunea:

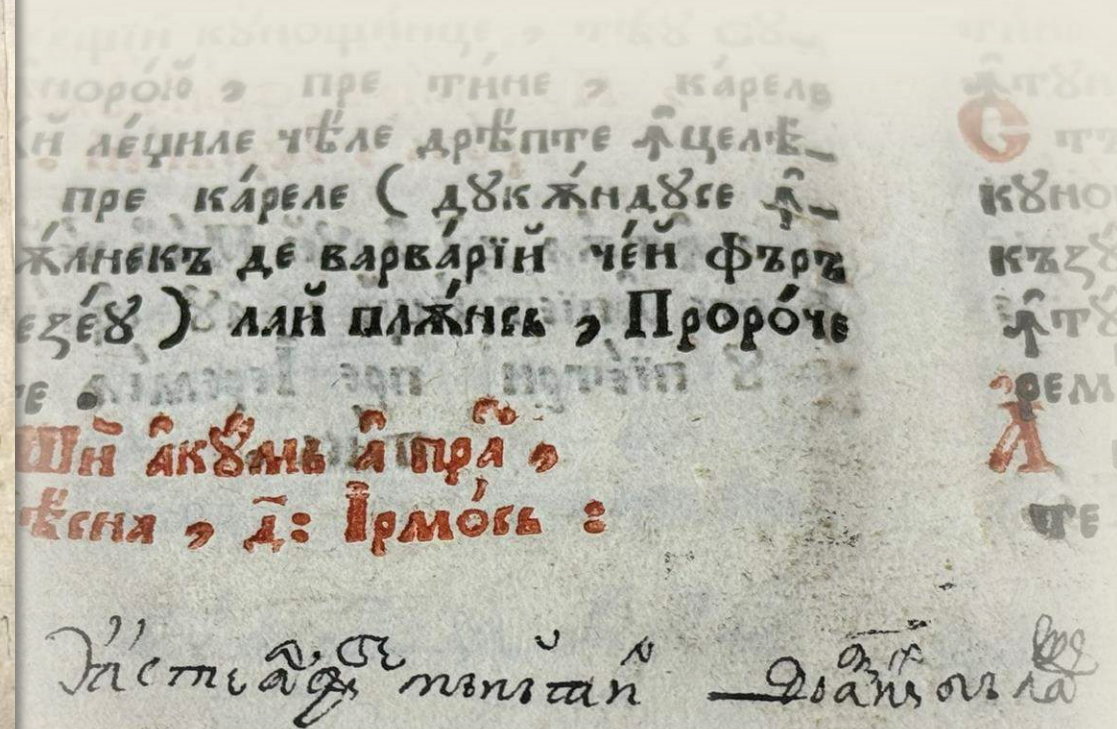
„Acest penticostar s[-]au luat de la schit și s[-]au dat la mănăstire și în locul lui s[-]au dat alt penticostar slovinesc i parimile i [...] și [...] nu sau înstrăinat ce pe fratele nostru și pe noi Dumnezeu să ne erte. Feb. 17, 1765”

*Mineiul. Luna lui Maii. Râmnic:
 În Sfânta Episcopie a
 Râmnicului, 1780.*

Pe partea de jos a filelor 1-8 se
 află următoarea însemnare
 manuscrisă:

„Acestu mineiu ce să numește luna
 lui mai iaste al sfintei mănăstiri
 Doamnei Bălașe cumpărat de
 dumnealui Drag[o]mir treti logofătu
 epitropul numit[e]i mănăstir[i]
 Doamnei Bălașa. Este cumpărat în
 drept tal. 90 împreună cu cele
 unsprezece minee în zilele prea
 luminatului Domn Io Alexandru
 Moruz Vv. întâia domnie la leat
 1794 în luna lui maiu întâiu”.

*Mineiul. Luna lui Iunie. Râmnic:
În Sfânta Episcopie a
Râmnicului, 1780.*

Pe partea fixă a primului forțaș se află următoarea însemnare:

„Acest sfânt și Dumnezeesc Minei iaste al Sfintei mănăstiri Arnota unde să prăznuiască hramul Sfinților Voivozi Mihail și Gavril. Mihail Ionescu”.

Pe partea mobilă a primului forțaș este menționat:

„Acest sfânt și Dumnezeesc Minei iaste al sfintei mănăstiri Arnota unde să prăznuiască hramul sfinților îngeri și mai mari voievozi Mihail și Gavril și cine va ceti să mă pomenească. Nicodim ieromonah”.

Penticostarion. Buzău: În Sfânta Episcopie, 1701.

Pe partea de jos a paginilor, începând de pe v. f. 51 și continuând până la f. 64, se află următoarea însemnare manuscrisă, cu alfabet chirilic:

„Această Dumnezeiască carte, ce să cheamă Penticostarū, l-am cumpărat eu robul lui Dumnezeu Steafani Căpitanul împreună cu soțul meu Stanca, și cu fiul nostru Costache, dela un negustorū Zota împreună și cu nepoții noștri Vâlcu și Toma, întru pomenire și ertare păcatilor noastre, și l-am dat unui schitu unde să prăznuiaște hramul Sfintei Troițe în muntele Lapoșului. Să fie pentru treaba sfintei bisearici. Iar cine l-ar fura dela acea mănăstire sau l-ar vinde din călugări, unii ca aceia să fie afurisiți și lepădați dela Dumnezeu și dela Maica Precistă și dela toți sfînții și de sfintele soboare. Herul [fierul], piatra, lemnul să putredească și se se răsipească, iar trupurile lor să fie întregi, aibă parte cu Iuda și cu trekletul Arie și să-i lovească bubele lui Ghezia și cutremurul lui Cain și să-l înghițe pământul de viu ca pre Dathan și Averon. Așijdere și cine ar cumpăra-o să fie suptă tot blăstămul. Vleat 7246 [1738] luna lui iun”.

Expoziție virtuală realizată pe baza exemplarelor păstrate la Cabinetul de Bibliofilie
al Colecțiilor Speciale din Biblioteca Națională a României.

Material realizat de:
Mariana Irimia
bibliotecar, Serviciul Colecții Speciale

